

SZABADSÁG

236-265 **POLITIKAI NAPILAP.**

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyösszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— augusztus 31.

(A nevelés iránya.) Megkezdődött a diákvándorlás. Mint az iskolai híradások jelentik, különösen a középiskola alsóbb osztályába óriási a jelentkezés. Dacára annak, hogy ma már majdnem minden tanintézetnél párhuzamos alsó osztályok vannak, mégis megesik, hogy vissza kell utasítani túlszűköltetés miatt a jelentkezők egy részét. A felületes szemlélő ebből bizonyára az általános műveltség fejlődésére fog következtetni. Azonban akik szemre némesek a felületen tétováz, hanem belát a társadalom különböző osztályainál érvényesülő felfogás méhébe — mást figyelembe veszni. Azt fogja látni, hogy a szülők legnagyobb része nem azért iskoláztatja gyermekét, hogy az a gyermek eljátsza a minden embernek szükséges és bármely foglalkozásnál megkívánt bizonyos mennyiségű iskolászerű műveltséget; hanem azért, hogy végzett iskolai általánosan képesítse az értelmi, a hivatalnoki pályára. Mert tagadhatatlan, hogy a hivatalnoki pályának túlságos a becsülete nálunk. Míg a gyakorlati pályákat nemcsak hogy lenézik, hanem még bizonyos ellen-szenvet keltenek a fiatal generációba a szülők ily fajtájú kifakadásokkal. „Tanulj fiám, mert inasnak adlak”. Csak az ugynevezett „biztos” pályák kelljenek az embereknek, a szülők pedig csak ily „biztos” pályára nevelik gyermeküket, hol személyes kockázatlanság helye nincs és a mindent megváltó nyugdíjképeség van. Egy nemzet életében tüzzel-vassal pusztítandó beteges jelenég ez, nálunk pedig a jövőendő gazdasági fejlődésünknek valóságos kerékkötője. Ezért szük-

ség, tehát hogy az ipari és kereskedelmi pályák kellő méltánylásba részesüljenek. Mert nélkülünk csak azért a művelt nyugaton, látni fogjuk, hogy a hatalmas nemzetek mind kereskedelmüknek, iparuknak köszönhetik szellemi, anyagi erejüket. Ebben az irányban kell haladnunk a nevelés terén, nehogy ismételtén a világfejlődés szekere mögé kerüljünk.

Nemzetközi barátkozások.

— augusztus 31.

A mai lapok újságolják, hogy a fiatalabb függetlenségi képviselők mozgalmat indítottak meg a magyarok és csehek testvériesülése érdekében. A szó alighanem rosszul van megválasztva, mert az összetestvéresedést nem igen lehet mesterségesen megcsinálni, de maga a barátkozási kísérlet ténye nagyon örvendetes dolog. A sok hiábavaló marakodás után jól esik hirt hallani egy olyan nemzetséggel való szeleidebb érintkezésről, amelylyel tán mindazóta patvakodásban vagyunk, a mióta Matyas király összekülönbözött Podiebráddal.

Nemcsak a békességes érzés, hanem az okosság is követeli a külfölddel való szíves, nyájas összeköttetést. Diplomáciánk, mióta közös Ausztriával, egyebet se csinál, minthogy ellenségeket szerez a monarchiának kifelé. Befelé pedig abban adj ki minden erejét a Habsburg politika, hogy a két ország népeit hadi rendbe állítva tartja egymás ellen s egyikkel regulázva a má-

sikat. Ez a családi politika idáig többé-kevésbé eredményes volt, a monarchia népeinek egymás iránt való kölcsönös utálat és gyűlölete szépen kamatozott a központi hatalomnak a látszólagos kellemetlenségek mellett is. Kifelé pedig, ha az Agenorék jóakarátán mulik, már háboruba volnánk keveredve összes szomszédainkkal s a közös ármádia számtalan Rückwärtsconcentrirungokban mutathatta volna ki a tudományát.

Mivel ilyenformán diplomáciánk tevékenysége abban merül ki, hogy vagy egyenesen ellenségeket szerez nekünk, vagy pedig lehetetlenné teszi nemzet- és állami érvényesüléstünket, a hivatalosan eljátszott nemzetközi szimpatiaik megszerzése és megtartása a mi főadatunk. Amit elrontanak a zöld asztalnál, azt nekünk kell jóvá tennünk a fehér asztalnál. A világ szimpatijára annál nagyobb szüksége van a nemzetnek, minél kisebb. Anglia el van a mi rokonérzéseink nélkül, de ránk nézve roppant fontos Anglia szimpatijája. A nagy nemzetek bartságával olyanformán vagyunk, mint az egészséggel: ha megvan, rá se gondolunk a fontosságra, — de meghibbanását könnyen megsirathatjuk. Éppen az abszolutizmus idején láttuk, hogy sorsunk intézésében milyen nagy befolyása van a gonoszu-rászedett és felültetett külföld hangulatának s nyilván ez a tapasztalat adta meg a lökést a nemzetközi barátkozások kultiválásának.

A belső békesség helyreállása óta több ízben impozánsan megnyilvánult a külföld szimpatijája a magyarok iránt.

A rózsáról.

Szeretem a rózsát,
Szívemből szeretem,
Boldog vagyok, hogyha
Keblémre tűzhetem.
Ha néha meg is szur,
Nem haragszom rája;
Hogy tövise is van,
Nem az ő hibája.

Hej, ha a rózsának
Tövise nem volna,
Még a csalogány is
Vigabban dalolna.
Nem zokogná mindég
— Végén a dalának: —
Mért is van tövise
A legszebb virágnak? —

Mészár László.

AZ UTOLSÓ FEJEZET.

Írta: Vidovich Ernő.

Asszonyom! Nem is képzeli, mily irtó zatos fájdalomba kerül leírni ezt az egyszerű megszólítást. A kezemben reszket a toll, a szempilláim idegesen mozognak, én a

gyűlöletes gyilkos sírni szeretnék. S mi tette ezt? Egy nyomorult szó, amelynek semmi jelentősége más előtt, igaz, hogy előttem egy elhízázott élet utolsó mélabus akkordját jelent, az utolsó fejezetet.

Most jöttem haza a börtönből. Három esztendő óta ma néztem először tükörbe s megijedtem magamtól, mert igazán nem változtam semmit. Arcomon, ma is az a gondtalan, vidám vonás uralkodik, amelyből nem lehet kigyógyulni, rablógyilkosok, kassza-furók között nem tudtam kiölni magamból az idealizmust.

Mert bármint kacag is maga, én még ma is idealista vagyok. Idealista voltam akkor, midőn magát még mint gyermek megszerettem. Akkor azt hittem, hogy olyan az élet, mint a kék égbolt, vágyódtam a nemmes boldogság után, a melynek kifejezője, élete, a maga két szép szeme volt. Hetekig hónapokig a maga neve volt egyetlen imádságom, avval ébredtem, avval tértem pihenőre, a míg egy szép napon maga azt nem mondta, hogy nem szeretett soha, hogy csak játékszer voltam a kezében.

Vigasztalni akartam magam szóval, hogy csak az első virágot veszítettem el ábrándjaim koszorujából, de hamarosan meg-

győződtem, hogy porbahulhat valamennyi, hogy ez volt az utolsó álom, a melyből nem ébredek fel soha.

Szóval nem tudtam elfeledni. Bántó kacagása után, a melylyel kikacagott engem, még jobban szerettem magát s azután is belefojtattam minden gondolatomba nevét.

Maga e közben nagy leány lett, én meg a magam embere. S akkor úgy éreztem, hogy néha megdobban a maga szíve is, ha réám tekint, hogy van már közös álmunk, közös vágyunk.

Nagyon egyszerű lélektani probléma volt, beleunt a folytonos küszködésbe, kezdett érdeklődni irántam, talán évek múlva szerelemmé vált volna, de én már akkor azt hittem, hogy maga szeret.

Ezért nem vádolhat, mert evvel így vagyunk mindnyájan. Százszor hallunk ismételtetni egy nagy igazságot és nem hisszük el. De ha a legkissebb jel is azt mutatja, hogy egy utópiánk, utólráhetetlen kívánságunk valóra válik, vakon, behunytt szemmel hiszünk benne.

Igy hittem én is, a míg egy napon meg nem hallottam, hogy maga mást szeret. Kétségbeesve rohantam magához s ott találtam a másikkal a karja között. Vadul

Először a nagy Anglia képviselői és a kis Szerbia intelligens osztályai éreztették a nemzettel, hogy nagyra becsülik. Az angolok mihozzánk jöttek, Szerbiába mi mentünk. Amazoknak utja a magyar kultúra előtt való tisztelgés volt, amit az is bizonyít, hogy a jövő hónapban újabb angol expedíció jön a magyar földre, melynek kulturáját most kezdi felfedezni a Nyugat. A szerbiai utnak is nagy eredménye volt: a történelmi múltnak és a történelmet formáló politika szükségességének hatása alatt megtanuljuk egymást becsülni a szomszéd nemzettel.

Más országokban az ilyen barátkozásokat, parádákat, szónoklásokat nem veszik túlságosan komolyan, ami teljesen érthető dolog is. Főltűnő, hirtelen eseményeket mi se várunk tőlük, de jelentőségük kicsinylése nagy hiba volna éppen a mi sajátos helyzetünknel fogva. Minden nemzetközi érintkezés, mely a nemzet államisága és kultúrterekvései iránt érdeklődést kelt a külföldben, valósággal segély a monarchia, a közös diplomácia által való elnyomás ellen s az önállóságunkért való harcban a legkisebb segély is nagyra becsülendő.

Ami meg a csehekkel való dolgokat illeti, két kézzel kell rajta kapunk. Testvéri érzéseket nem várhatunk ugyan egymástól, de a baráti viszony közös érdekünk. Az arcátlanul elbizott és brutálisan falánk luegerizmus egyformán ellenségünk. Csehország alkotmánylevelét a fehérhegyi csata után ugyanaz a felix Ausztria hasította szét, amelyik a mult esztendőben megépdedeste a mieinket s karmait állandóan készen tartja a ragadozásra. Ha a megrogzött balitéleteket féltetve, Ausztria minden áldozata kezét fogja egymással, csendesen omolnék össze az az agyagbáivány, melynek különben kikerülhetetlen pusztulása katasztrófákat okozhat.

ordítottam fel s teljes erővel rárontottam. Maga halálsápadtan állott. Nem ugrott közénk, mint a regényhősök, s nem védelmezte meg a testével, állott sápadtan s hipnotikusan nézett reám.

Késő volt már. Az öklömmel az arcába sújtottam a másikat.

A mi azután következett, arra nem jó emlékezni. Olyan voltam mint egy vérengző kiána, tomboltam mikor szembeállítottak a vetélytársammal, ráfogtam a revolverem, a szivere előztem és — találatom, ő holtan rogyott össze.

Csak a végtárgyalásra emlékszem, ott is csak egy jelenetre, midőn egy fiatal leány azt vallotta, hogy nem én vagyok a hibás, a halott felingerelt s úgy rontottam reá.

Mégis elítéltek három esztendőre. Mit hájtam én. Fantasticus tervek forogtak a fejemben, kezembe adtak egy könyvet, amelyben egy leány éváig vár a kedvessére, mikor az miatta börtönbe került s azután elbujdosnak messzire s egy hámban élnek idylli tündérellet. Én is szövögettem légváram fonalát a börtön penészes légtörében, hiszen maga szeret, mert meg akart menteni.

Mennyit szenvedtem. A szabadsághoz szokott lakem négy fal közé volt zárva, engedelmesen fel kellett állanom, ha a börtönőr jött s tártem békével, mert magára gondoltam.

Tegnep szabadultam ki. Siettetni akartam

A japánok.

(Dr Bodnár Zsigmond „Az eszme” 6s folyóiratából.)

(T) Japán népének eredetéről sokfélet olvashatni, némelyek nagyrészt kínainak tartják a népet, mely a mennyei birodalomból vándorolt be, mások malajzált szibériának egy kevés ajnovérrel vegyítve Koreából és Khinából is jöttek st kisebb nagyobb mennyiségben. A nép nyelve ugy látszik tuuguz volt, hódítóiké pedig polynesiá. Királyaik a Napkirálynétől. Amaterasutól (malajul — a nappal szemé) származtatják magukat. A szigetország műveltségéről azt hiszik, hogy kínai és indus eredetű, mely Koreán keresztül a V. században honosított meg. Albrecht Wirth azt gondolja, hogy a japánok oly viszonyban vannak a kínaiakhoz, mint mi magyarok a nyugat európaiakhoz; fajuk azonban annyira egyenlőtlen, hogy az elléréseket soha sem lehetett áthidalni. 800 körül nagyobb hatalmat fejtett ki a mikado és 1200 körül jórészt egységes államot képezett a szigetesopot.

Most szerettek volna kifelé terjeszkedni s a kínai tengerpartot, Formosát és a Fülöp-szigeteket elfoglalni. De nem sikerült. Csak Koreát tudták időnkint a hatalmukba keríteni. Mintegy 230 évig teljesen elzártkóztak az idegenektől. Azt állítják felőlük, hogy tevékenyek, harciasak, büszkék, becsületérvők és érzékiek. Eltérnek Khinától, melynek élete, társadalma, alkotmánya, kormánya nagyon merev és egyforma. A japánoké változatos, formagazdag, tarka és színes. Társadalmuk aristokrata és rangokra van osztva, bár utóbbi időben az egyenlőség eszméje is hódít, nem annyira kínai, mint inkább nyugateurópai s főleg amerikai minta szerint. Szeretik a meztelet és a szabadság szeretetét, mely nem zárja ki a néket. Azt mondják, hogy a japán kulturától nem lehet elvitatni a teremtetőt; csak két hiányuk van a felkelő nap fainak: a mélység és a kitarás hiánya. Ezek helyett azonban utánozhatlan kellemet és élénk nemzeti szelleme: adott nekik a jóságos ég.

E szavakat oly tudós mondja róluk, aki sokat utazott és tanulmányozta a népfajokat, de nem ismeri az erkölcsi világ törvényét s nem tudja, hogy a fajok jellemvonásai mennyire egységesek, úgy hogy ha egy két jellemvonást ismerünk, lsszenkint a többi is érthető lesz előtünk. Wirth tudja ugyan, hogy a faj fővonásai nem szoktak változni, csak vérkeverés útján; de ő is, mások is könnyen engednek a látszatnak s nem egy-

a gyorsvonatot, a mely nem tudott lépést tartani a gondolatom szilaj röptével, végre otthon voltam.

Első utam régi lakásuk felé vitt. Ott már idegenek laktak Maga után kérdezősködtem s megmondták, hogy férjhez ment.

Férjhez ment! Ez a papir nem képes bizonyítani azt, amit én e soroknál érzek, nekem nem lesz alkalmam többé bizonyítani. Férjhez ment egy semmi emberhez, akinek a nevét nem hallottam soha, de akit maga szeret.

Az egész élete szerencsétlenséget hozott addig. De a legszerencsésebb tette az volt, amelyet maga a legfőbb jóságának gondol, midőn engem meg akart menteni s a helyett rám uszította a pokol minden hatalmat, hogy kiozzanak, hogy megöljenek.

Ma megteszem azt, amit meg kellett volna tennem az első pillanatban, midőn gyikos lettem. S ha a börtön légtörése, a szegyen szenvedése nem tudott megölni, megölt egy parányi szó, amelyet oly könnyű és sokszor oly édes kimondani Asszonyom!

A férjét azonban sajnálom. Valószínűleg derék, becsületes ember s maga képes lesz egy újabb hangulatért megcsalni, csarben hagyni őt is. De vigasztalódjak, a világ sem egyébb hangulatnál, ahol az örökös évezek-változásokban oly jól esik az embernek pont tenni a bevégzett mondat után s azt mondani: Ez volt az utolsó fejezet.

szer hozakodnak fel olyan vonásokkal, melyek csak másodrendű szerepet játszanak az illető nép életében *)

A fajok főjellembonásait az árulja el, mily egységben látják az erkölcsi intézményeket és mennyire lelkesednek az alkotórészek érdekei iránt. Az erősen idealista fajok merevebb egységben látnak és elég közönyösek az alkotórészek érdekei iránt. Ilyen a japáni is. Ugy látszik, legalább messziről ugy látom, hogy valamivel realisabbak, mint a kínaiak; de hogy mió vérekeverés idézte elő ezt a különbséget, alig lehet kimutatni a tő ténétből. Tudjuk, hogy az érhajlat, a környezet vagy nevelés pár évezred alatt sem képes átalakítani valamely nép jellemét; sőt minél jobban haladunk a realismusba, annál bomlottabbak lesznek a szélső idealista fajok, mert nem tudnak eléggé simulni az idők árájához.

Azért, habár látjuk, — hogy a japáni elfogadta az európai civilizatio külsőségeit, nem lehet reméllenünk, hogy egyhamar megváltoznanak fő jellemvonásai. Ok egységesebben látnak, mint mi és nem igen pártolják az alkotórészek érdekeit. Elfogadják vasutainkat, gőzoseinket, villamos gépeinket; de nem kell nekik a mi gondolkodásunk. A nő, a gyermek, a hívő, az alattvaló kisebb-nagyobb mértékben ugyanazon szerepet játszsza náluk ma is, mint más idealista fajoknál.

Az első, ami nagyon feltűnő, hogy hiányzik náluk a symmetria iránti érzék. Az anthropologia sokfélekep magyarázza e jelenséget; de skárhány ily magyarázatot olvasunk, nem elégít ki bennünket. Némelyik igazi együgyűség. Analógia útján sejtjük, hogy a symmetria hiánya erősen idealista sajátosság. Hisz még nálunk is, az erősebb idealizmus napjaiban, sokan kiküszöbölik a symmetriát; építészettünkben, műiparunkban ilyenkor tetszetős a symmetria hiánya. S meglepő, hogy bár a XVI. és XVII. században, valamint az újabb időkben sokszor éreztették a mi civilizatiókkal a japánok, nem tették magukéva a symmetriát, noha e forma egészen külsőségeknek látszik, melynek alig lehet köze a fajok jelleméhez. Pedig mint a való mutatja, ez nagyon idealista jellemvonás lehet.

Feltűnő továbbá, hogy a realis időkben is igen kevés módosuláson megy át érzésük, gondolkodásuk. Ok a nagy realismus idejéa is majdnem ugy éreznek és gondolkodnak, ahogy mi a szélső idealizmus napjaiban sem tudunk gondolkodni. Náluk a gyermek és alattvaló tisztelete és ragaszkodása a szülők és főlebbvalók iránt akkora, hogy nálunk csak egyeseket lehetne melléjük állítani. E jelenséget némelyek a kínai kulturával elterjedt Konfucius-féle tanok betolyásának is tulajdonítják; de azt is bevallják, hogy felfalálható biz az a japáni nép régi patriarkhalis szervezetében is. Ha arról van szó, hogy szüleinek sorsán segítsen, a japáni kész ezt megtenni saját boldogságának feláldozásával is. Egik kedvelt alakja a japáni irodalomnak az olyan leány, aki eladja magát, hogy kiségitse bajából az ő szeretett szüleit.

A régi időkben a számurai (nemess vitéz) együtt élt és halt hercegével, akinek udvarához tartozott. Igen gyakran saját életének árán mentette meg urát a veszedelemtől vagy ped g mint ronin megbosszuita halálát, ha saját életébe került is a bosszu. A japán férfi könnyen kockára teszi életét, ha érdemesnek látszó cél eléréséről van szó. Idetartozik a régi időkben gyakori ksrakiri (ha-földmetszés), melyet ünnepi cerimoniával tanuk jelenlétében végeztek önmagukon, ha meg nem bosszulhatták magukat ellenfelükön, vagy ha saját bűneik miatt elkerülni óhajtották a kiérdemelt büntetést. A hőstett igen nagy szerepet játszik történetükben és drámai irodalmukban. Irodalmi terep ezt az erényt annyira tulozzák, hogy lehetetlen dolgokat is végeztetnek hőseikkel. kiket isteni erők segítenek.

Lehetőleg hiven írtam ki a fentebbi sorokat egy ismertetésből, melynek szerzője nem tudja, hogy Konfucius-féle tanok hiába

*) Albrecht Wirth: Volksthum und Weltmacht. München, 1901.

hirdetik az ősök, a szülők tiszteletét, ha egy realista nép kezébe kerül a tanítás. A bölcs, az apostol, a szónok, a művész, a politikus, a tudós, a gondolkodó csak akkor ara hat sikert, ha a tanai megfelelnek az uralkodó eszmének, az idők árjának s a hallgatók, nézők, olvasók fájának.

Egy erősen idealista fajnak, minő a kínai, a japán, hiába mondanók Széchenyivel, hogy szentebb a szülők kötelessége a gyermekek iránt, mint ezeké a szülők iránt. Epen rával e fajk annyira eaységoen látják a családot, legzenőbb elöttük a férj és atya. Kisebb mértékben találkoznak e sajátossággal a mi zsidóink életében, akik szent tisztelettel viseltetnek a család egysége és banna a szülők, de kivált az atya iránt. Noha pár ezer év óta élnek az árják között, mind-egyed megőrizték a faj ez idealista sajátosságát, holott a mi realisabb törvényhozásunk a szülőkkel szemben minden téren kedvez a feleségnek és gyermekeknek s a zsidók család-életé is e törvényeknek van alávetve s még sem lett realistává az ő jellemök. Voltak és vannak derék zsidó tanítványaim a középiskolában, akik óradással keresik meg kegyelőket s koplalva tartják fenn magukat, csak-hogy haza is küldhessenek szegény szüleiknek. Ez a csoda aligha esik meg egy magyar, vagy német, vagy szláv ifjunál, vagy leg-általább halhatlancul gyeren.

A hősiesség, vitézség, önfeláldozás miud erősen idealista tulajdonságok. Az elbeszélő és drámai irodalomban a csodászerű hős tettek szintén az idealisabb időkbe s rendszerint az idealistább fajoknál fordulnak elő. Így látjuk ezt nálunk is a XVI. században Zrínyi Miklós szigeti veszedelmében. A XVIII. század realizmusa alatt a francia Voltaira is elhagyja a csodás eseményeket, allegoriával, jóslással, álmokkal pótolja az istenit, kerüli a szertelent. Sőt az 1780 től mintegy 1830-ig tartó idealisabb idők eposzainak s elbeszéléseinek szertelensége is mersekelebnek látszanak s hihetőleg a mostan fejlődő idealismus is e tekintetben még szerényebb lesz az előbbinél.

Az idealista fajok érzelmvilágát mutatja a japánok boszuálló fermészete is. Egyik ismeretűjök mondja: Hőstetteik után csudálkozva látjuk, hogy ha egyszer megsértődnek önérzetükben, nem tudnak uralkodni boszuvágyukon. Általában elmondhani, hogy inkább szenvedélye és hiúsága, mint eszant és előre megfontolt akarata bírja cselekvésre a japánt. Nagy az ereje és ügyesség, mely le nem hál a szenvedélye; de ha lassad a heve vagy erős ellenállásra talál, könnyen lemond s eláll szándékától.

(Folyt. köv.)

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, augusztus 31.

A szövetszert politikai pártok együttműködésében, az utóbbi idők tapasztalatai egy meglehetősen lényeges fogyatékoságot tettek erősen szembetűnővé; azt tudniillik, hogy bár mennyire meg van is a pártok között az együvé tartozandóság érzése, de nincs meg a közvetlen, a benső érintkezések alkalmá és módja, ami pedig sok esetben nehézkessé, sőt igen gyakran egyenesen nehezé teszi a szükséges megértést.

Ezt a fogyatékoságot a koalíciónak, a vezető személyiségek fölfedezték mindjárt, mihelyt a vezérlő bizottság permanens működése a kormány kinevezése folytán megszűnt. Es abban az időben fel is velettek illetékes helyen az eszmét, hogy a pártok közvetlen érintkezését valami uton-módon lehetővé kell tenni. Az érdemleges megbeszélések ebben az irányban oda vezettek, hogy a pártközi érintkezésre a parlamenti sejourokat találták a legalkalmasabbnak. A terv az volt, hogy hetenként kétszer, vagy a szükség szerint háromszor tartassanak

ilyen sejourok. Az eszme azonban, a függetlenségi pártban nem talált kedvező fogadtásra s így a terv megfeneklett.

Most azonban, hogy a tapasztalás a benső érintkezés szükségességét nagyon is ezembeszőkővé tette, ismét fölmerült a pártközi sejourok eszméje és mint megbízható forrásból értesülünk, illetékes körökben nagyon is komolyan foglalkoznak vele, hogy az újítást életbeléptetik, meg pedig a lehető legrövidebb időn belül. Az eredeti terv azonban némi módosítást szenvedett és pedig abban, hogy a tartandó pártközi sejourok nem a parlamentben lesznek, hanem a függetlenségi párt helyiségeiben, amelyek most a kibővülés folytán ugy is kiválóan alkalmasok e célra.

Az eszmét függetlenségi körökben is szimpáthiával fogadják, mert azt remélik, hogy a többségi pártok közvetlen érintkezése által azok a kívülről jövő bujtogatások, amelyek a pártok közötti egyenlenségre törek-szenek, erejüket és hitelüket veszítik.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Tizennegyedik nap.)

— Saját tudósítónktól. —

— aug. 31.

A mai tárgyalásra mintegy 70—72 adóköteles volt beidézve, akiknek azonban csak a fele jelent meg a bizottság előtt. A bizottság — amint eleitől kezdve — kellő méltányossággal és humanitással járt el a felekkel szemben. Azoknak akik megjelentek a tárgyaláson és kifogást emeltek, leszállította adóját, a meg nem jelentekre nézve azonban az előadói javaslat alapján megállapított adótégy volt kötelezővé.

A mai tárgyalás eredménye a megjelen-tekre a következő:

Nixon Washington Györgyné nyelvtanító 5 kor. Austerlic Armin biztosítási ügynök 426 kor. Szabó József és Nagy Mihály 32 kor. özv. Klein Ferencné dehánytőzse 95 kor. özv. Szilágyi Géborné szatócs 30 kor. David Zoltán szatócs 50 kor. Keszler Ábrahám gépjavitó 140 kor. Bury György nyelvtanár 20 kor. Hornády Pál szatócs 57 kor. Alföldi Károly táncmester 87 kor. Bieskey Sándor ügynök 20 kor. Mendelovits Lajos 25 kor. Berkovits József szatócs 60 kor. Vitárus Sándor 25 kor. Kovács Károly bormérő 220 kor. Glück Izidor kereskedő 108 korona. Hajnal Péter kereskedő 84 korona ifj. Bihari Lajos timár 21 korona, Jóna János szatócs 280 kor. Fűredi József zenetanár 30 kor. Fischer Jakab látszerész 75 kor. Nagy Károly szatócs 60 kor. Fazekas Kálmán fetekkereskedő 65 kor. Bán Kálmán szatócs 140 kor. Várady Ignác 201 kor. Kántor István 151 kor. Kulcsár Imre kiskereskedő 30 kor. Idősb Ormós József timár 36 kor. Mogyorósy Győző szatócs 60 kor. Böszörményi Mihály szatócs 47 kor. Kerékgyártó István orgonakészítő 100 kor. Tóth Mihály szatócs 40 kor. Berger Hermanné szabó üzlete 143 kor. Lehmann Lajos szabó 21 kor. Marton Lajos 20 kor. Gyuricsak Jánosné 69 kor.

Az adótárgyalásra beidézettek és meg-nem jelentek adóját a bizottság a következőképpen állapította meg:

Klein Salamon szatócs 10 korona, Harsányi Antal szatócs 200 korona D. Nagy Margit szatócs 20 kor. Doneinger Mór szatócs 75 kor. Liszky Béláné szatócs 27 kor. Grossmann Ignác szatócs 30 kor. özv. Kállay Imréné szatócs 42 kor. ifj. Takár Izidor szatócs 36 kor. Béres Antal szatócs 56 kor. 30 fillér, Ormós Gábor szatócs 25 kor. Csáki Eszter szatócs 30 kor. 20 fillér.

Oláh Károly szatócs, 59 kor. 48 fillér. Konrad Dánielné nyelvtanár 27 kor. Fűredi Samu zenetanár 30 kor. Barna József gázbevezető 41 kor. 67 fillér. Halász János műszerész 40 korona ifj. Seres Ardrás timár 24 korona. Major Mihály timár 30 korona. Somossy István biztosítási ügynök 54 kor. Grossmann Bertalan főpincér 15 kor. Hausner Sándor pénzbeszedő 45 kor. Tar Mihály ügynök 25 kor. 92 fill. Leidenfrost Armin ügynök 32 kor. Király Pál alkusz 37 kor. 50 fill. Herskovits Samuel alkusz 5 kor. Héry Gyula bankbizományos 48 kor. Ertl Márkus pénzközvetítő 60 kor. Goldstein Mórné terménykereskedő 100 kor. Balényesi László gépjavitó 16 kor. 20 fillér, Popper József borügynök 45 kor. Jormuc József ügy-nök 6 kor. 85 fillér, Héry Gyula pénzközvetítő 11 kor. Káposztás János ügynök 18 kor. 55 fillér. Baki Péter biztosítási ügynök 31 kor. 40 fillér.

A közigazgatási tanfolyam tanári kara. Az 1906—7. évre a közigazgatási tanfolyam tanári karának megalakítására vonatkozólag tegnap érkezett le a miniszter határozata a vármegyéhez. A tanfolyam igazgatójával Czeglédy Sándor vármegyei t. ügyész, igazgatóhelyettesül Oláh Károly városi tanácsnokot nevezte ki a miniszter. Tanárokul Budaházy Ödön pénzügyi számvizsgálót, Dávidházy Sándor vármegyei t. főjegyzőt, Eisenmann Oszkár pénzügyigazgató helyettesét, Kozma László orsz. tanítót, árva-házi igazgatót, Oláh Károly anyakönyvvezetőt és Tóth Aurél törvénytudó bírót.

Megerkeztek az angolok.

Fogadtatás a vasutnál.

— augusztus 31.

Angolországból előkelő vendégek jöttek ma délután a Nyiregyháza felől érkező vonattal Debrecenbe. Mr. W. H. Shrubsole, az angol földrajzi társaság elnökének vezetése mellett ugyanis ma érkezett meg ez a nagyiparosok, gyárosok, kereskedőkbi álló angol társaság, melynek jöveteléről már napok óta hírt adtunk.

A társaságot, melynek tagjai Mr. I. Hodges, Mr. E. Margon, Mr. A. I. Gross, Mr. W. E. Clayton, Mr. H. W. Besmisch, Mr. I. Styles, Mr. F. Radford, Miss I. Cooper, Miss M. Muller, Miss H. Dally, Mrs E. Beels, Miss Yngham Cunliffe, a vasutnál várták Csiki Lajos dr, Legányi Gyula dr, Szenes Zsigmond dr, Rédey Rezső dr, Komlóssy Miklós, Paplovits Károly, Berger Mór, Schenk Jenő, Berger Mórioné, özv. Berger Vilmosné.

A vendégeket szívélyes szavakban Csiky Lajos üdvözölte. A vasutól az „Angol Királynő” szállodába mentek, honnan rövid pihenés után az erdőre mentek.

Visszatérőben Kardos László erdei nyaralójában látta szíves vendégeül az angolokat. Megmutatta nekik hatalmas szőlőtelepét, a szőlő csomagolást, majd megvendégelte őket. Este az Angol Királynő kehelyiségében találkoztak az angolok debreceni ösmertőseikkel.

Az angol vendégeket Csiky Lajos köszöntötte fel, mire Shrubsole ur, a társaság neves vezetője reflektálva Csiky Lajos szavaira, nagyon sajnálja, hogy most Debrecen városának csak ily rövid időt szentelhetnek, de a várost és szeretetre méltó kedves népeit jövőre újra meg fogják látogatni, még pedig nagyobb számban és biztosítja a magyarokat, hogy Anglia milliói rokonszenvvel kísérik ezt az angol magyar közeledést. Magyarországnak szerencsét és boldogságot kívánva, „Eljen Magyarország”-gal végzi szavait.

A társaság a Magyarok pompás zenéje mellett a legkedélyesebb hangulatban töltötte el az estét. Az angolok ma reggel a gyorsvonattal Kolozsvárra utaznak.

Sóvágó büntársai.

A rablók a vádtanács előtt.

Erdélyinét kihallgatták.

— Saját tudósítónktól. —

— aug. 31.

A „Szabadság” tegnapi számában részletesen beszámolt arról, hogy egy levél alapján a hosszupályai csendőrség elfogta annak a bünszövetkezetnek a tagjait, amelyhez Sóvágó János is tartozott és amely minden valószínűség szerint a Méliusz-téri rablógyilkosságot elkövette.

A rablóbanda tagjait a csendőrök behozták a vizsgálóbírószákhoz és Hoffmann József bíró Erdélyi Sándort, Mátyus Andrásné és Siteri Jánost előzetes letartóztatásba helyezte.

A letartóztatottak a vizsgálóbíró végzését a vádtanácsához felelőzték amely tegnap délután foglalkozott a felelőztetéssel és helybenhagyta a vizsgálóbíró intézkedését.

Igy tehát a banda tagjai a fegyházban maradnak a vizsgálat további folytatásán is. A vizsgálóbíró intézkedésére tegnap hallgatták ki Pelsi cön Gömörmegyében Erdélyi Sándornét, aki nagybetegen fekszik s aki, hogy lelken könnyítsen, a feljelentő levelet írta azokról a dolgokról, amelyeket akkoriban az ura neki elmondott.

A rozsnói járásbíró kiszállt Pelsicre, kihallgatta az asszonyt, aki eskü alatt is megerősítette azokat az állításokat amelyeket a levél tartalmaz.

Ma hallgatja ki Hoffmann József vizsgálóbíró Sóvágó Jánost, aki még mitsem tud büntársai letartóztatásáról.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— augusztus 31.

Keresik, keresik
A barátságunkat.
Olyan régi nóta,
Hogy már szinte untat.

Az ilyen barátság
A magyarnak kára,
Mert mindenkor vagyon
Tulságos nagy ára!

Szeptember elsejére.

A nyár kiadta minden erejét, a nyár már oda van, csak az emlékezete maradt meg, mint tűző álom repült tova.

Minden mulandó e világon, nincs semmi állandó, mint az életben a barátság és szerelem is csak merő képzelődés, mely van és önmagában felemésződik, úgy e természetben is minden esemény egyik a másikat megsemmisíti.

De míg az életben az egyszer már megérintett remény soha többé fel nem támad, addig a természetben az évszakok, a tünemények ismét csak követik egymást.

A nyár elmúltával is következik az ősz,

a legbűbájosabb hónapok egyike, mikor az ember testiben-lélemben mintegy megifjodik, s új erőt, érzést érez egész testében.

Az idei nyárról kevés jót lehet mondani, olyan változatos, szeszélyes volt, akár csak egy primadonna, annál inkább reméljük az ősztől, hogy nem hagy cserben. betartja, amit ígérni szokott, hogy mintegy újjá születve, a nyári nyomasztó álmából felébredve: új élethez foghassunk, lehessünk tevékenyek s munkáinkat lankadatlan szorgalommal elvégezhessük.

Nehezen vártuk e hónapot, de elseje már mégis elérkezett, most szeretettel üdvözljük s szívből örvendüek elérkeztének.

— Szabadságon Orosz Sándor járási főszolgabíró holnap szeptember elsején kezdi meg egy havi, szeptember 30 ig terjedő szabadságát.

— Működik a mentőegyesület. A debreceni sajtó nemrég egy szerencsétlenség alkalmából a debreceni mentőegyesület éles kritika tárgyává tette, mert bárha megalakult, nem működik. A felszólalásnak meg is volt a kellő eredménye, mert a mentőegyesület holnapután, hétfőn már megkezdte működését. A mentőegyesület igazgatósága ma d. u. Wessprény Zoltán főispán elnöklésével ülést tartott. Az igazgatóság kimondta, hogy nem várja be, míg az alapszabályok a miniszteről leérkeznek, hanem már 3-án, hétfőn megkezdte működését. A mentés szolgálatot ideiglenesen, a tüzoltóságnak erre a célra beiktatott emberei fogják végezni. A város már régebben rendelkezésre bocsájtott az egyesületnek pár lovat, itt van a mentőkocsi is, úgy, hogy tényleg már eddig sem volt akadálya annak, hogy a mentőegyesület működését megkezdje. A mentőegyesület állandó készenlétben a tüzoltó laktanyán fog állani.

— Harcászati lögyakorlat. Szeptember hó 3., 5., 6., 7. napján a 3. honvédegyalozred a nagytávolságu lötiéren harcászati lögyakorlatokat tart.

— Merénylő színész. Véres botránynak előidézője volt tegnap este Sárosi Andor színész. A Kaposváron megjelenő Somogy vármegye című lapban Göndör Ferenc a lap mukatársa szigoru kritikát irt Sárosiról, aki most Kaposvárott játszik. A színésznek nem tetszett az igazságos, de szigoru bírálat s megátamada a hírlapíró, aki megtette ellene a bűnügyi feljelentést. Tegnap este Göndör a kávéházba ment, Sárosi követte s hátulról orozva többször fejbe vágta, mire Göndör revolvart rántott és rálőtt a színészre. Sárosin a golyó könnyebb sérülést ejtett.

— A honvédeknek Debrecenben. Mióta a 39. gyalozred zenekara az ezreddel együtt Debrecenből eltávozott, a debreceni közönségnek nem igen volt alkalma fuvó zenekart hallani. Most fővárosi tudósítónk azt telefonálja, hogy a jövő hó folyamán a budapesti honvédeknek Debrecenben is meglátogaja. Ugyanis mindegy honvédkerületnek négy gyalozred tartozik. Az első honvédkerületnek is csak egy zenéje van, a budapesti. A zenekar Debrecenben, Békés-Gyulán s Nagyváradon fog játszani, de közben meglátogaja Jászberényt is, ahol egy zászlóalj gyalogság van.

— A Nagyvárad—debreceni vasut. A Nagyvárad—debreceni villamos vasut régóta huzódó ügyében most készülnek az előkészítő intézkedéseknek végső lépéseinek megtételére. A kereskedelmi miniszteriumból tegnap érkezett le Bede László miniszteri tisztviselő aki megvizsgálta a terepet, melyre a vonalat tervezik, s legközelebb jelentést tesz a látottakról.

— A Washington-szobor leleplezése. Október hó 16-án lesz Budapesten a Washington szobor leleplezése, ami nagyszabásu, országos ünnepek keretében megy végbe. Az ünnepélyen képviselve lesznek az ország összes törvényhatóságai, így Debrecen és Hajdúvármegye is. A szoborbizottság már szétküldötte az ünnepélyre szóló meghívókat, melyet csatoltan a mellékelt programmal úgy a város, mint a megye ma kapták meg.

— Elkéstek a szarkairással. Az idén nagyon elszaporodtak a határban a szarkák, mert a tanács késő júniusban utalványozta csak ki a szarkairásra szánt 3.000 koronát. Ez összegből mindössze 41 koronát használhattak fel. A vadásztársulat ma beadványban kéri a tanácsot, hogy a szarkairásra szánt összeget jövőre korábban folyósítsa, mert a szarkák nagyon elszaporodtak és sok kárt okoznak.

— Zsedényi—Formanek affér. Budapesti tudósítónk jelenti: A Zsedényi—Formanek fele lovagias ügyben ma kellett volna összejönni az új becsületbírószáknak, amelynek tagja lett volna két nyugalmazott tiszt és két polgári egyén. Azonban a katonai hatósága nyugalmazott tisztet is eltiltotta az ügyben való részvételtől, s azal az indokolással, hogy az első katonai bíróság ítélete értelmében, többé az ügyről nem szabad tárgyalni.

— Felborult hintó. Ma délelőtt idegrázó jelenet történt a Piac-utcán a „Magyar király” kávéház előtt. A radványi Károlyi-uradalom tisztartójának hintóját a kis vonat csúsztatásától megbokrosodott paripák elragadták. A kocsis óriási erővel igyekezett megfékezni a lovakat, de az nem sikerült. A megbokrosodott állatok a hintót nekivitték a gyalogjáró előtti fáknak, ahol a hintó felborult. A kocsis kirepült a kövezetre, de a gyepelt akkor sem engedte ki a kezéből; ennek köszönhető, hogy a hintót a lovak dírb darabra nem törték és a megvadult állatokat sikerült megvédeni.

— Az Operaház új tagja. Az Operaház igazgatósága szerződtette Lunardi kiváló olasz tenoristát, nyolc hónapra harminckétezer koronáért.

— Halálos esés. Halálos kimeneteli szerencsétlenség történt ma a közeli Balmazújvároson. Az áldozat egy kocsis legény, kit saját gondatlansága és könnyelműsége következtében ért a tragikus sors. A szerencsétlent Zavacki Jánosnak hívják. Ma hajnalban szalmával megrakott szekérral indult el gazdája tanyájáról. Utközben a lovak valamitől megbokrosodtak és magukkal ragadták a szekeret, melynek tetejébe ülve nem volt képes megfékezni a megvadult állatokat, lezuhant a több méternyi magasságból és pedig oly szerencsétlenül, hogy agy rázkódást kapott és szenvedett súlyos sérüléseibe pár perc alatt meghalt. Az esetről értesítették a debreceni ügyészséget, mely nyomban elrendelte a vizsgálatot annak a kiderítésére, hogy nem terhel e valakit a felelőség a végzetes kimeneteli balesetért.

— A pisztoly sorsa. Csak tegnap szerzett be magának Lőrinc Lajos napszámos egy teljesen új két csövű pisztolyt és ma már a szép fegyver — szerinte teljesen jogalanul — a rendőrség kezébe került. Történt ez pedig azért, mert az éjszaka Lőrinc Lajos a Hatvan u. ca végén erősen beszélt, állapotban valószínűleg célvizetést tartott és egymásután pufogtatta a sötét éjbe a golyóbisokát. Csak nagy nehezen sikerült a rendőröknek ártalmatlanná tenni a lövöldöző atyafit és beszalasztani a központra, honnan csak reggel bocsájtották a el pisztoly nélkül.

— **Vagdalkozó huszárok.** Ma éjjel semét kardaffér történt Debrecenben. Négy huszár akart vőrfürdőt rendezni a külvárosban. Tóth János szakaszvezető volt a vezére a hősködésnek. A részeg huszárok, miután az ital megártott nekik, kardot rántottak az utcán és megsabdalták az arra haladó, békes polgárembereket. Még az éjféltájt is bekötöttek volna, olysn vitézek valának a huszárok. A nagy lármára és jajveszékésre előkerült a rendőrség, de a két rendőr csak akkor léphetett fel támadólag, mikor a másik őrszám is megérkezett. Ekkor a négy huszár menekülésre fogta a dolgot és elbujt a Hadadi-féle nyilvános házban, ahol a rendőrök megszorították a vitézeket, kardjaikat elvették és bekísérték a bűnügyi osztályra. Az ügyeletes tisztviselő ifju. Orosz László rendőrfogalmazó jelentést tett az ezredparancsnokságnak a négy vitéz elfogatásáról, mire onnan eljött az őrszám a vagdalkozó hősköret, akik minden áron civilvért akartak ontani. Ez az eset ismét csak arra vall, hogy a katonaságra, polgárságra egyaránt veszedelmes a kardviselés a szolgálaton kívül.

— **Kirabolt tanító.** Déváról írják: Tegnap világos nappal kirabolták Déva mellett Boosát Lucian felsőesetési felekezeti tanítót, ki gabonáját eladva a vasuti állomásra sietett, hogy hazautazzon, a város végén egy oláh paraszt és egy honvéd megtámadták, a földretreperíték és botokkal verték. Mikor azt hitték, hogy meghalt, elrabolták 840 korona pénzét és otthagyták. A sebesültet Dévára szállították. A rendőrség a rablókat ma Ungur Péter paraszt és Mano György honvéd személyében elfogta.

— **Az „Egyetértés” estélye.** A m. k. államvasutak debreceni műhelyének személynéi körében fenálló „Egyetértés” önképző dal és Zene egyület, folyó évi szeptember hó 1-én az „Arany Bika” díszteremben tancmulatsággal egybekötött zarkörű Dal és zene estélyt rendez. Belépő jegyek: Páholy 5 kor. ülőhely 2 kor. állóhely 1 kor. 20 fillér. A tiszta jövedelem a műhelyi munkások özvegyei és árvái segélyezésére fordítatik, mely célra felülfizetések közösettel fogadtatnak és hírdőlapilag nyugtáztatnak. Az estély kezdete este pont 8 órakor. Műsor: 1. Doppler Ferenc: „Ilka” opera nyitány. Előadja az együleti zenekar. Gáál Ferenc: Be szomorú a tilinkóm. Előadja a dalárda. Grábke: Szerenád. Előadja a dalárda. Humoros felolvasás. Tartja: Drumár János ur. Wagner: Nászinduló „Lohengrin”ből. Előadja a zenekar. Gleissner: Mazurka. Előadja a dalárda. Pacius: A finn dal. Előadja a dalárda. A bányaszerencsétlenség: Gabányitól. Előadja: Hlavathy Béla ur. Pap Dezső: A faluban utoshozat... (Népdalok.) Éneklő a dalárda. Műsor után tánc reggelig.

— **Büvészestély a Bikában.** Ki ne ismerné a Carmelini nevét? Paratlan, ügyes büvész, kinek egyhamar nem akad párja, rendkívül egyszerű mutatványaival bámulatba ejti a néző közönséget. A keze olyan ügyes, hogy szinte oda van az ember a látottaktól; nagyon jeles Carmelini mint gondolatolvasó is: ezen a téren is szinte utólréhetetlen. Előadásait nálunk a Bikában szombaton és vasárnap este fogja megtartani, még pedig az orfeum helyiségben. Azt hisszük, hogy Carmelini a debreceni közönségnek igen élvezetes estéket fog szerezni.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő kiakatban.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemben paratlan, már nehányszori bedör sölés teljes gyógyulást idész elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy szeresznél. — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszerű” gyógyszerár 107—x 51.

x Az Arany Bika kávéházban minden este előgányzene.

A váltóhamisító szigorló orvos.

Budapest, augusztus 31.

A tegnap Budapesten váltóhamisítás miatt letartóztatott Kende Frigyes szigorló orvos ügyében a rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot. Dr. Sándor László rendőrfogalmazó a nyomozás során Kende egy újabb bűnét fedezte fel. Négy hónappal ezelőtt ugyanis Kende Weisz Adolf pénzügynök közvetítésével az Erzsébet-körut 50. szám alatt levő Fővárosi Népbank mint szövetkezetnél egy 4000 koronáról kiállított váltót számítottatott le, amelyen ugyancsak Péchy gróf aláírása volt hamisítva a közjegyzői hitelesítő záradék hamisításával. A pénzt a takarékpénztár csak úgy számította le, hogy Weisz Adolf is aláírta. Ilyenformán tulajdonképpen csak a pénzügynök károsodott.

Kende Frigyes tegnap, letartóztatása alkalmával megakarta mérgezni magát. Amikor ugyanis a rendőr ellenőr megakarta motorni ugyanis, észrevette, hogy Kende valamit tart a szájában. Megkérdezte, hogy mit szopogat. Kende erre azt felelte, hogy cukorka. Az ellenőr kiköpette vele és ekkor kiderült, hogy szublimát paszilla volt a szájában.

Kende Frigyesét is annyira lesujtotta férje letartóztatása, hogy ő is meg akarta mérgezni magát. Amikor Rákos-utca 3. sz. lakásán házkutatást tartottak, Kendénél szublimát paszillát akart bevenni. A detektívek azonban észrevették a szándékát és Kendénél kezéből kicsavarták a mérget.

Ma érzékeny jelenet játszódott le Sándor László dr rendőrfogalmazó előtt Kende és a felesége között.

Kende magához kéréte a feleségét. A fogalmazó előtt találkoztak. Kende zokogva fordult a felesége felé.

— Bolítottan, bűnbe estem. Nem akarom a nevedet kompromitálni. Éppen ezért kéretleked magamhoz, hogy közöljem veled, hogy megtört szívvel bár, de megnyugszom abban, ha elakarsz válni tőlem.

A szerencsétlen fiatal asszony görcsös zokogással borult férje nyakába.

— Az oltárnál megfogadtam, — mondotta, — hogy jóban, rosszban hűséges társad leszek. Most sem hagyalak el.

Kendét ma átkísérték az ügyészség fogházába.

Vasuti szerencsétlenség.

A főkalauz halála.

Kisiklott vonat.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 31.

Megdöbentően gyors egymásutánban fordulnak elő Debrecenben és környékén a vasuti szerencsétlenségek. Alig mulik el hét, hogy egy két ilyen borzalmas eseményről ne számolnánk be. Még csak egy pár napja, hogy hírt adtunk vasuti elgázolásról és a mai nap délutánján ismét megrendítő baleset történt ezuttal a szerencsi vonalon.

A szerencsétlenségnek ebben az esetben is vétkes gondatlanság volt az okozója.

Ugyanis a Debrecenből Szerencsre induló délutáni személyvonat Görög

szállás közvetlen közelében hibás váltóállítás következtében kisiklott, aminek következtében az utolsó három kocsi felborult. A baleset történetkor e három kocsi egyikének feljáró lépcsőjén állt a Haniz Gyula főkalauz, aki lebukszott és a súlyos vasuti kocsi alá került, mely a szószeros értelmében összelapította.

Egy velőt rázó sikoltás a szerencsétlen ajkáról adta tudtára a vonat személyzetnek a rettenetes esetet. Rögtön segítségére siettek kartásuknak. Percek teltek, amíg a szegény embert kitudták emelni a kocsik alól.

Idegrázó látványt nyújtottak a borzasztó véget ért ember összeroncsolt testrészei, melyekből csak úgy patakzott a vér.

Az első orvosi segély után beszállították a nyiregyházi kórházba. Ott dacára a lehető leggondosabb ápolásnak pár óra múlva kiszenvedett.

A megrendítő balesetről még az est folyamán értesítették Debrecenben lakó fiatal feleségét, ki még az esti vonattal elutazott Nyiregyházára, hol azonban már csak kihűlt rémesen megcsontított holttestét találta férjének.

A kisiklott vonat segélyére Debrecenből küldött az állomástönök egy tartalékmozdonyt emelő gépekkel és munkásokkal. A vonatnak a sinekre való visszaemelése hosszas időt vett igénybe s csak mintegy két órai késéssel folytatta útját.

Elgázolta a vetőgép.

Borzalmas baleset.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 31.

Részleteiben idegrázó és súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt még április 18-án Bánkon, melyben azonban — miután akkor feljelentést nem tettek — még csak most tartja a vizsgálatot a rendőrség. Az esetről tudósításunk a következő:

Faragó György bátki földműves két lovával Ember János szomszédos tanyájáról kukoricavetőgépet akart elhozni. Ember János kocsisának Komlóssi Sámuel segítségével be is fogták a lovakat és elindultak a hepehupás földön. Menetközben a lovak megbokrosodtak és örült vágatással vonszolták maguk után a vetőgépet, minek következtében Komlóssi leesett a vetőgépről, de szerencséjére könnyebb természetű surlódásokon kívül, más baj nem érte. Faragó Györgyöt azonban súlyos baleset érte. Ő ugyanis a lovakat kantárszárunknál fogva vezette, így esett meg, hogy a megvadult állatok elütötték a szerencsétlent és keresztül gázolták rajta a vetőgéppel.

A vetőgép éles szerkezete rettenetes sérüléseket ejtett a szegény emberen. Véres testrészekkel eszméletlen állapotban vitték be a közeli tanyájára, hol az édes apja négy hosszú hónapig gyógykezelte és a leggondosabb ápolásba részesítette, egész vagyonszáját ráköltötte. Azonban az önfeláldozó ápolás dacára a boldogtalan 31 éves fiatal ember ma délben belehalt a szenvedett sérüléseibe.

Most a halott vizsgáló orvos jelentése nyomán a rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelőség a négy hónappal ezelőtt történt szerencsétlenséget.

TAVIRATOK.

Bosznia és Horvátország.

Budapest, Zágrábról jelentik, hogy a horvát országos kormány megsemmisítette a zágrábi község tanács ama határozatát, amely szerint a trebinjei üdvözléseknél a tanács a királytól Boszniának Horvátországhoz csatolását akarta kérni.

Harc a bányában.

Déva, aug. 30. A sztrájkoló bányászok, mintegy háromezren behatolva a bányákba, megtámadták az ott dolgozó munkásokat. A sötét bányában óriási verekedés kerekedett. Nagyon sok munkás megsérült, köztük számosan életveszélyesen. A városban rendkívül izgatott a hangulat.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 31.

Buzakinálát jó, vétsikadv mérsekelt. Nyugodt irányzat mellett 38 000 métermáza került forgalomba 5 fillerral olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek közül árpa és zab szilárd, tengeri, rozs nyugodt.

Idő: szép és meleg.

Buza októberre	14 34—36.
Buza áprilisra	14 86—88.
Rosz októberre	12 22—24.
Rosz áprilisra	12 64—66.
Zab októberre	13 38—40.
Zab áprilisra	13 52—54.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	11 60—62.
Tengeri 1907 májusra	10 22—24.
Rapce augusztusra	—

Törvénykezés.

A Magyar Jelzáloghitelbank zsarolója. A Magyar Jelzáloghitelbank ellen elkövetett zsarolásért letartóztatott Marton József ügynököt ma délelőtti hallgatja ki dr. Csopely vizsgálóbíró. A kihallgatás, mely körülbelül egy óráig tartott, a bíró elrendelte ellene zsarolás kísérletének vétségéért a vizsgálatot, egyben azonban, tekintettel arra, hogy csak vétségéről van szó a hogy Marton Józsefnek állandó bejelentett lakása van, elrendelte szabadlábra helyezését. A vizsgálóbíró határozatának szabadlábra helyezést rendelő része ellen dr. Varga kir. ügyész felfolyamodást jelentett be. Ezen felfolyamodást csomópontban tárgyalja a törvényszék vadmárcsusa s ennek döntésétől függ, vajjon Marton szabadlábra kerül-e, vagy nem?

Szerkesztői-posta.

T. G. Nem jó farizeuskodni! Sok ember azért becsületes, mert nincs elegendő erélye a vétkezéshez. Azt hisszük, hogy az Ön catoi lelki barátjára is illik a diagnózis.

Elek. A „nak-nek“-féle rimekből ma már nem lehet megélni. A vers technikája olyan fejlett, mint akár a gépeké. Az Ön verse után már csupán a „vala-vala“-féle rimelések következnek.

B. K. Szept. 5 és 6-án lesz a húzás.

Nyilt-tér.*

A D. U. f. hó 30 iki számában egy helybéli márványlapcsiszoló, aki maga nem igen járatos a magyar fogalmazásban, iratott ellenem a Nyilt-tér rovatban egy támadó cikket, melyre kénytelen vagyok röviden nyilatkozni, az érdeklődő közönség felvilágosítása végett.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nekem Bona Fortunával semmiféle szerződés nem, melyet megszegtem volna. Tárgyaltam vele, de egyrészt betegsége, főképp pedig azon értesülése miatt, hogy üzlete voltasép nem az ő neve alatt szerepel, hanem asszony áll a vállalat élén, a tárgyalásokat vele félbeszakítottam.

A kőfaragónál én csak a talapzat építészeti részét faragtatom ki. Az alaprajz, a metszetek, a teljes nagyságban feltűtetett részletrajz mind az én munkám. Ugyancsak teljesen én készítettem a szobor két fontos hajdu-mellékalkotat is, melyekről Bona F. megelégedezik.

Hogy a talapzat árát nem szabtam horribilusra, abból is látható, hogy Holló Barna ajánlata drágább volt. Titoneli Miklósé pedig mellékalkot nélküli talapzatra vonatkozott. Bona támadását a kenyéririgység művének tartom. Munkámat bizottság ellenőrzi, mely látni fogja, hogy Bona sértő gyanúsításai és az ólomtartalmu ezüstbottól való szelemeskedései csak rosszindulatú rágalmak.

Debrecen, 1906. augusztus 31.

Tóth András, szobrász.

Regényesarnok.

Hargit, meg az a másik.

— Irta: Vidovich Ernő. —

(Folytatás.)

Egy délután alig kezdők meg az órát, felbőreszkedett a város felé, hirtelen tavaszi zápor támadt.

— Nem tudok dolgozni — szólit Karcag. Félretette az esetet s cigarettára gyújtott.

— Maga még sohasem cigarettázott? — kérde Laurától. — Ugyan próbálja meg, imádom a cigarettázó nőket.

S Laura ragyújtott.

— Mesésen fés így — folytatta a festő. Maradjon egy pillanatra így, hadd rajzoljam le a vázlatkönyvembe.

Pár perc alatt készen volt a vázlat s Laura a festő vázlatán át nézte a képet, elismerie, hogy pompásan fest így.

Igazi párizsi kép volt. Hanyagul ült egy széken a cigarett füstje szállt a levegőbe, szoknyája alól merészen kilátszottak a bokái.

Meg lehet elégedve a Ráppel.

— Ha készen leszek az arcképpel, szólit Karcag — megcsinálom ezt is.

A cigarett kisit erős volt, Laurának zúgott a feje. Odatámaszkodott a hideg ablaküveghez s lenézett az utcára, a zuhogó esőbe.

Karcag a háta mögé állott. — Mit néz odalent? — kérde.

Laura megfordult s rajta érintette a Karcag homlokát. Talán ez okozta, hogy Karcag hirtelen mozdulattal átöregta a lány derekát, pillanatig bizalmasan nézett az arcába, aztán megcsókolta.

Laura túrta. Erőt vett rajta a bágyadt izgatottság s újra érezte azt a boldogságot, amit minden ébredő szerelemnél érzünk. Karcag pedig kihaszálta a helyzetet s sokáig tartotta karjaiban Laurát.

— Szeret? — kérde.

— Igen.

Az eső hirtelen megállott s a tavaszi zápor után kisütött a nap. Fénye megtört az ablaküvegen, színtelen sugarakat vetett széljél. S Laura mégis oly ragyogónak látta a világot, mintha először szeretett volna, oly boldog volt, szinte borzongva gondolt vissza Ráppelhyra s a vele töltött időre.

Rendes hónapi történet volt, ő is elefelejtett minden boldogságot, amit Ráppelhyval együtt élt s hitt a Karcag szavainak.

Hiszen még csak tizenhét éves volt.

XVIII.

Elkészült az „Elárult lelkek“ s Ráppelhy beajuttotta a lapjának, ahol kapva-kapva rajta s azonnal közölni kezdték.

(Folytatása köv.)

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, paplanok, matrácok és flanel takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LA JOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház

DEBRECZEN, ROZSA UTCZA.

482-x-8

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Első rangu kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török, kő- és márványfürdők; meleg, szénsavas és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, jutányos árak. — Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

Ilyen még nem volt soha!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával!

Nem nyereség esetén

a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,

(Sümeghy vaskereskedő házába.)

Húzás minden héten!

Iskolás

gyermek részére: kész fehérneműk, zsebkendők, harisnyák, paplanok, matrácok, pokrócok, flanel takarók és ágyceritők legnagyobb választékban és legjutányosabb áron kaphatók.

Kardos László

vászon, fehérnemű és kelengye üzletében

Debrecen, Kossuth-utca 9.

428-5-4

Alapított 1831. évben.

3389—1906. tkvsz.

Hirdetmény.

A debreceni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság által közzétetik, miszerint a Debrecen — Hajdusámsoni vasut-vonal részére Hajdusámson község határában kisajátított területekről elkészült egyéni kimutatás bemutattatván, figyelmeztetnek az érdekeltek s felhívják mindazok, kik a kisajátított területekért járó és az egyéni kimutatásban kitett kártalanítási összegre bármilyen igényt tartanak, vagy annak mennyiségére vonatkozólag észrevételt tenni akarnak, hogy ebbeli igényeiket, vagy ellenvetéseiket alólírt kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál az **1906. évi szeptember hó 26-ik napjáig** bejelentésük, minthogy a később jelentkezők igényei tekintetbe nem vétetvén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyéni kimutatásban fel van véve, — a bekebelezett vagy felül bekebelezett tehertételek pedig azon túl a kisajátított területekről hivatalból töröltetni fognak.

A debreceni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt, Debrecen 1906. évi augusztus hó 8. napján.

Tóby István,
kir. törvényszéki bíró.

Legjobb szabású

glace, svéd és szarvasbőr
keztyük

Schön Sándor

keztyű, kötszer és orvosi műszertárban
DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsévelt áron s igen kedvező részletes tervvel és föltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyház ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

A debreceni ref. egyház küldöttsége.

Kitünő

mézédes csemege

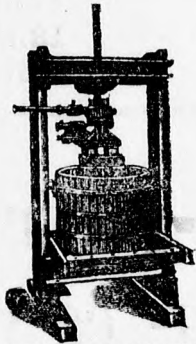
szőlőt

ajánl 5 kg-os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debrecen.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

URSUS

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártételel. **Vasgerendaszerkezet,** legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 5.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA** ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzlettemmel **egyesítettem.**

Ennélfogva a **Blau Lipót és Fiai Utóda** cég e hó végén beolvad **Löfkovits Arthur** cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elérem azt is, hogy a **költségek tetemesen csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom.**

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szívesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálásra, óriási választékra és a **lehető legjutányosabb árakra** találnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva

vagyok kész szolgálója

Löfkovits Arthur

órák és ékszerész.

392—15—6.

DEBRECEN.

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhesstük.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékoztásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Úvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen
Annák Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsches Lajos
Félegyházy János
Frisetta Károly
Ganovszky Lajos
Grünberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Kornlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Riekl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóujfalu:
ifj. Weiszberger Ignác
Rothbart Nándor

Ermihályfalva:
Grósz Hermann és fia
Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

kereskedőknél.

